

Skaidrojums par valsts konsolidētā budžeta izpildi

Pārskats par valsts konsolidētā budžeta izpildi uzrāda valsts budžeta izpildi 2005.gadā. Pārskats sagatavots pēc naudas plūsmas un uzkrāšanas principa. Tajā apkopoti dati par pārskata gada ieņēmumiem, izdevumiem, tīrajiem aizdevumiem, kā arī par budžeta finansēšanu.

Pārskata par valsts konsolidētā budžeta izpildi sagatavošanas pamatprincipi

Pārskats par valsts konsolidētā budžeta izpildi sagatavots, apkopojot un konsolidējot ministriju un citu centrālo iestāžu budžetu izpildes pārskatus. Konsolidācija veikta atbilstoši Likumam par valsts budžetu 2005.gadam.

Gada pārskata 33.pielikums koriģēts par atmaksām valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības fondiem sekojošās pozīcijās

– pēc naudas plūsmas:

- dotācija no vispārējiem ieņēmumiem – Ls 74 493 415;
- izdevumi – Ls 20 339 002;
- finansēšana (slēgtie asignējumi) – Ls (54 154 413).

– pēc uzkrāšanas principa:

- dotācija no vispārējiem ieņēmumiem – Ls 20 339 002;
- izdevumi – Ls 20 339 002.

Valsts pamatbudžeta tīrie aizdevumi koriģēti par Izglītības ministrijas aizdevumu studiju un studējošo kreditēšanai:

- tīrie aizdevumi – Ls (1 580 631);
- finansēšana – Ls 1 580 631.

No valsts budžeta ziedojumiem un dāvinājumiem izslēgtas naudas plūsmas un izpildes pēc uzkrāšanas principa pārskata periodā apakšprogrammas “Valsts kultūrkapitāla fonda programmu un projektu konkursu finansējums” sekojošās pozīcijās:

- ieņēmumi – Ls 1 356 015;
- izdevumi – Ls 1 422 833;
- finansēšana – Ls 66 818.

Gada pārskata 30. un 31.pielikumā par valsts konsolidētā budžeta izpildi izslēgtas sekojošās pozīcijas – pamatbudžeta izdevumi un speciālā budžeta ieņēmumi:

• valsts budžeta transferts uzturēšanas izdevumiem no valsts pamatbudžeta uz valsts speciālo budžetu – Ls 15 163 472.

Valsts budžeta izpilde 2005.gadā

Valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi 2005.gadā ir 2 637,9 milj. latu, kas ir par 27,9 % vairāk salīdzinājumā ar 2004.gadu, bet izdevumi bez tīrajiem aizdevumiem ir 2 738,7 milj. latu, kas ir par 26,5 % vairāk nekā 2004.gadā. Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem 2005.gadā, salīdzinot ar 2004.gadu, samazinājās par 0,9 milj. latu jeb 14,6 %, bet izdevumi palielinājās par 0,8 milj. latu jeb 14,8 %.

2005.gadā valsts konsolidētā budžeta ieņēmumu izpilde ir 97,4 % no likumā apstiprinātā gada plāna, bet valsts konsolidētā budžeta izdevumi, ieskaitot tīros aizdevumus, veido 96,1 % no likumā apstiprinātā gada plāna. Valsts konsolidētā budžeta fiskālais deficīts 2005.gadā ir 102,1 milj. latu, kas ir par 39,0 milj. latu jeb 27,7 % mazāk kā budžetā iepļānots.

Valsts pamatbudžeta izpilde 2005.gadā

2005.gadā valsts pamatbudžeta ieņēmumi ir 1 878,4 milj. latu, kas veido 94,5 % no budžetā plānotajiem, bet izdevumi bez tīrajiem aizdevumiem ir 2 069,8 milj. latu, kas veido 95,0 % no budžetā plānotajiem. 2005.gadā valsts pamatbudžeta fiskālais deficīts ir 192,7 milj. latu.

Valsts pamatbudžeta ieņēmumos 2005.gadā lielāko daļu – 1 356 milj. latu vērtībā jeb 72,2 % no kopējās ieņēmumu summas veido nodokļu ieņēmumi. Savukārt 49,9 % no tiem veido *pievienotās vērtības nodokļa* ieņēmumi, sasniedzot 677,1 milj. latu jeb 109,9 % no gada plāna. Salīdzinājumā ar 2004.gadu pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi ir pieauguši par 190,4 milj. latu jeb 39,1 %.

Pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumu pieaugumu ietekmēja arī patēriņa cenu indeksa pieaugums. Patēriņa cenu indekss precēm un pakalpojumiem pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2005.gadā pieauga par 6,7 procentiem. Būtisku tiešo ietekmi uz pievienotās vērtības nodokļa pieaugumu noteica cenu līmeņa pieaugums pārtikai, bet netiešo ietekmi noteica cenu līmeņa pieaugums degvielai, kas savukārt ir viens no faktoriem, kas ietekmē pārtikas cenas.

Pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumu pieauguma ietekmējošo faktoru – iekšzemes pieprasījuma, mazumtirdzniecības apgrozījuma un importa pieaugums liecina par iedzīvotāju pirktpējas pieaugumu, neskatoties uz straujo cenu kāpumu, kā arī par labklājības līmeņa paaugstināšanos.

Kopējie *akcīzes nodokļa* ieņēmumi 2005.gadā ir 314,0 milj. latu. Salīdzinājumā ar 2004.gadu akcīzes nodokļa ieņēmumi palielinājās par 77,1 milj. latu jeb 32,5 %. 2005.gadā akcīzes nodokļa ieņēmumu gada plāna izpilde ir 108,6 %.

Akcīzes nodokļa ieņēmumu pieaugumu 2005.gadā salīdzinājumā ar 2004.gadu galvenokārt sekmēja atsevišķu akcīzes preču (t.sk. naftas produktu un alkoholisko dzērienu) patēriņa pieaugums un akcīzes nodokļa likmju paaugstināšana no 2005.gada 1.janvāra atsevišķām akcīzes precēm.

2005.gadā kopējos akcīzes nodokļa ieņēmumos vislielākais īpatsvars ir akcīzes nodokļa naftas produktiem ieņēmumiem – 63,3 %.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi, kurus ieskaita valsts pamatbudžetā, 2005.gadā ir 137,4 milj. latu, kas ir par 13,8 milj. latu jeb 11,2 % vairāk nekā 2004.gadā. Sākot ar 2005.gada 1.janvāri valsts pamatbudžetā pārskaitīti 27,0 % no kopējiem iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumiem iepriekšējo 28,4 % vietā.

Kopumā iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu pieaugumu noteica strādājošo mēneša vidējās bruto darba samaksas un nodarbināto skaita pieaugums. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes informāciju 2005.gadā vidējā bruto darba samaksa palielinājās par 16,5 % salīdzinājumā ar 2004.gadu.

Ņemot vērā, ka iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu pieauguma tempi saglabājas augsti, jāsecina, ka tos būtiski nav ietekmējis sākot ar 2005.gada 1.janvāri palielinātais neapliekamais minimums no 21 lata līdz 26 latiem un atvieglojums par apgādībā esošu personu no 10,5 latiem līdz 18 latiem.

Vienlaicīgi aizvien vairāk iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāju izmanto likumdošanā paredzētās iespējas saņemt atpakaļ nomaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli par attaisnotajiem izdevumiem izglītībai un ārstnieciskajiem pakalpojumiem, kas 2005.gadā bija 8,25 milj. latu un salīdzinājumā ar 2004.gadu palielinājās par 1,4 milj. latu jeb 21,0 %.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi valsts pamatbudžetā 2005.gadā ir 180,7 milj. latu jeb 106,1 % no gada plāna. Neskatoties uz uzņēmumu ienākuma nodokļa likmes samazinājumu 2004.gadā līdz 15 %, uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi 2005.gadā palielinājušies par 52,8 milj. latu jeb 41,3 %.

2005.gadā *muitas nodokļa* ieņēmumi ir 19,2 milj. latu jeb 105,6 % no gada plāna. Salīdzinājumā ar 2004.gadu muitas nodokļa ieņēmumi ir palielinājušies par 2,1 milj. latu jeb 12,2 %. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2005.gadā salīdzinājumā ar 2004.gadu imports no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis, palielinājies vairāk par 274,6 milj. latu jeb 29,4 %.

2005.gadā *dabas resursu nodokļa* ieņēmumi valsts pamatbudžetā (ieskaitot pašvaldībām nepārskaitīto daļu) ieskaitīti 8,1 milj. latu apmērā, kas veido 116,3 % no gada plāna, kas ir par 2,0 milj. latu jeb 32,8 % vairāk kā 2004.gadā.

Izložu un azartspēļu nodokļa ieņēmumi 2005.gadā ir 9,9 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2004.gadu ir par 2,2 milj. latu jeb 28,8 % vairāk. Pieaugumu galvenokārt noteica azartspēļu nodokļa likmes palielinājums videospēlēm un mehāniskajiem automātiem (stājās spēkā 2005.gada 1.janvārī). Būtisku azartspēļu nodokļa ieņēmumu pieaugumu noteica arī apgrozījuma no totalizatoriem pieaugums, jo azartspēļu nodoklis papildus gada likmei ir aprēķināms un maksājams 10 % apmērā no totalizatora ieņēmumiem.

Valsts pamatbudžeta *nenodokļu ieņēmumi* 2005.gadā ir 170,2 milj. latu jeb 103,3 % no apstiprinātā gada plāna. Salīdzinot ar 2004.gadu, nenodokļu ieņēmumi palielinājās par 14,3 milj. latu jeb 9,2 %. Lielākais īpatsvars valsts pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumos ir:

– ieņēmumiem no valsts nodevām un maksājumiem par valsts sniegto nodrošinājumu un juridiskajiem un citiem pakalpojumiem – 48,9 milj. latu, kur lielākos ieņēmumus veido ieņēmumi no nodevas par īpašuma tiesību un ķīlas tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā – 32,1 milj. latu;

– ieņēmumiem no dividendēm (maksājumiem) par valsts kapitāla izmantošanu – 48,4 milj. latu, kur lielākos maksājumus veica SIA “Lattelekom” – 22,2 milj. latu, VAS “Latvijas meži” – 12,4 milj. latu, VAS “Latvenergo” – 7,8 milj. latu un SIA “Latvijas Mobilais Telefons” – 2,7 milj. latu;

– ieņēmumiem no transportlīdzekļu ikgadējās nodevas – 18,5 milj. latu;

– ieņēmumiem no procentu maksājumiem par kredītiem – 10,9 milj. latu;

– ieņēmumiem no trešās jaunā standarta (UMTS) mobilo telekomunikāciju licences izsoles – 7,8 milj. latu.

Nenodokļu ieņēmumi 2005.gadā pārsvarā visās pozīcijās pārsniedz 2005.gada plānu, tomēr dažās pozīcijās ir vērojama neizpilde. Lielākā neizpilde ir ieņēmumiem no sodiem un sankcijām, kas veido tikai 73,2 % no gada plāna.

Valsts pamatbudžeta *ieņēmumi no maksājumiem par valsts budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem* 2005.gadā ir 103,1 milj. latu jeb 95,7 % no apstiprinātā gada plāna.

2005.gadā valsts pamatbudžetā uzrādīta *ārvalstu finanšu palīdzība* 249,0 milj. latu apmērā, kas ir tikai 53,6 % no apstiprinātā gada plāna, taču salīdzinot ar 2004.gadu, ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi palielinājās par 95,3 milj. latu. Ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumus 2005.gadā veido ieņēmumi no Kohēzijas fonda – 56,4 milj. latu, Phare un SAPARD programmām – 39,4 milj. latu, Šengenas konvencijas finanšu programmas finansējuma – 18,5 milj. latu un Eiropas Savienības struktūrfondiem un citiem fondiem – 134,7 milj. latu.

Valsts pamatbudžeta izdevumiem 2005.gadā kopumā izlietoti par 502,9 milj. latu jeb 32,1 % vairāk kā 2004.gadā.

Valsts pamatbudžeta *uzturēšanas izdevumi* 2005.gadā ir 1 813,3 milj. latu. Lielāko izdevumu daļu uzturēšanas izdevumos – 56,6 % veido izdevumi subsīdijām un dotācijām 1 026,4 milj. latu apmērā, tajā skaitā dotācijas iestādēm, organizācijām un uzņēmumiem – 556,8 milj. latu, dotācijas iedzīvotājiem – 114,4 milj. latu, mērķdotācijas pašvaldību budžetiem – 190,2 milj. latu, dotācijas pašvaldību budžetiem – 13,7 milj. latu. Kārtējiem izdevumiem izlietoti 733,3 milj. latu, tajā skaitā atalgojumiem – 331,4 milj. latu. Maksājumiem par aizņēmumiem un kredītiem izlietoti 53,6 milj. latu.

Izdevumi kapitālieguldījumiem 2005.gadā ir 256,5 milj. latu, kuri, salīdzinot ar 2004.gadu, palielinājušies par 108,5 milj. latu jeb 73,4 %, tajā skaitā kapitālajiem izdevumiem – par 17,9 milj. latu jeb 27,6 % un investīcijām – par 90,7 milj. latu jeb 108,9 %.

Proporcioniāli lielākie izdevumi saistīti ar lauksaimniecības, zemkopības, mežkopības un zvejniecības funkcijas izdevumiem, kuriem tērēti 290,3 milj. latu jeb 14,0 %, veselības aprūpes funkcijas izdevumiem, kuriem tērēti 287,4 milj. latu jeb 13,9 %, un transporta, sakaru funkcijas izdevumiem, kuriem tērēti 208,4 milj. latu jeb 10,1 % no valsts pamatbudžeta izdevumiem ieskaitot tīros aizdevumus. Salīdzinot ar 2004.gadu, lielākais pieaugums bija lauksaimniecības, zemkopības, mežkopības un zvejniecības funkcijas izdevumiem – 127,9 %, transporta un sakaru funkcijas izdevumiem – 77,0 % un veselības aprūpes funkcijas izdevumiem – 52,2 %.

Tīrie aizdevumi no pamatbudžeta 2005.gadā sasniedz 1,3 milj. latu. Pārskata gadā izsniegti aizdevumi 47,4 milj. latu vērtībā, bet saņemta aizdevumu atmaksa 46,1 milj. latu vērtībā un izsniegto aizdevumu no pamatbudžeta ir par 16,9 milj. latu jeb 55,6 % vairāk kā 2004.gadā. Lielākos aizdevumus 2005.gadā ir saņēmušas Jūrmalas pilsēta – 4,6 milj. latu, Jelgavas pilsēta – 2,7 milj. latu un Valmieras pilsēta – 1,5 milj. latu. Kopā pašvaldībām izsniegti aizdevumi 34,8 milj. latu un saņemtas atmaksas 11,7 milj. latu vērtībā.

Valsts speciālā (sociālās apdrošināšanas) budžeta izpilde 2005.gadā

2005.gadā speciālā budžeta ieņēmumi ir 769,3 milj. latu, bet izdevumi ir 678,1 milj. latu. 2005.gadā speciālā budžeta fiskālais pārpalikums ir 91,1 milj. latu, kas ir par 40,0 milj. latu vairāk kā 2004.gadā.

Valsts speciālā budžeta ieņēmumos 2005.gadā iekasēti 104,4 % no likumā apstiprinātās gada ieņēmumu summas. Speciālā budžeta galvenais ieņēmumu avots ir *valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas*. Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas, neieskaitot valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļus, veido 97,6 % no visiem sociālās apdrošināšanas budžeta ieņēmumiem un ir 751,1 milj. latu un, salīdzinot ar 2004.gadu, tās pieauga par 109,8 milj. latu jeb 17,1 %. Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumus pozitīvi ietekmēja strādājošo vidējās bruto darba samaksas pieaugums.

Speciālā budžeta *nenodokļu ieņēmumi* 2005.gadā ir 18,2 milj. latu, tajā skaitā dotācija no valsts pamatbudžeta ieskaitīta 15,2 milj. latu apmērā. Salīdzinot ar 2004.gadu, sociālās apdrošināšanas budžeta nenodokļu ieņēmumi ir palielinājušies par 1,4 milj. latu jeb 8,6 %.

Speciālā budžeta *ieņēmumi no maksājumiem par budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem* 2005.gadā ir 41,3 tūkst. latu jeb 55,8 % no apstiprinātā gada plāna.

Valsts speciālā budžeta izdevumiem 2005.gadā izlietoti 678,1 milj. latu. Salīdzinot ar 2004.gadu, izdevumi palielinājušies par 71,3 milj. latu jeb 11,8 %, bet attiecīgi pret 2005.gada plānu izpilde ir tikai 98,6 %.

Speciālā budžeta *uzturēšanas izdevumi* 2005.gadā ir 676,5 milj. latu, kas ir par 71,6 milj. latu jeb 11,8 % vairāk nekā 2004.gadā. Lielāko daļu no uzturēšanas izdevumiem veido dotācijas iedzīvotājiem 639,4 milj. latu apmērā, no kurām pensijām tērēti 558,7 milj. latu, bet pabalstiem – 76,2 milj. latu. Kārtējiem izdevumiem izlietoti 32,6 milj. latu, tajā skaitā atalgojumiem – 4,3 milj. latu. Maksājumiem par aizņēmumiem un kredītiem izlietoti 1,8 milj. latu.

Izdevumiem kapitālieguldījumiem izlietoti 1,6 milj. latu, no kuriem 98,2 % veido izdevumi investīcijām.

Izdevumu apjoma palielinājumu 2005.gadā salīdzinājumā ar 2004.gadu, galvenokārt, ietekmējuši:

- 2005.gadā par 63,3 milj. latu vairāk izlietoti līdzekļi pensiju izmaksām, kas izskaidrojams ar pensijas bāzes apmēra pieaugumu aptuveni par 9 latiem (01.01.2005 pret 01.01.2004).
- 2005.gada aprīļa, oktobra pensiju indeksācija vidēji par 2,94 % jeb 2,22 latiem 2005.gada aprīlī un vidēji par 6,91 % jeb 5,4 latiem 2005.gada oktobrī.
- Par 1,9 milj. latu palielinājās izmaksas bezdarbnieku pabalstiem, jo 2005.gadā saglabājas tendence šo pabalstu straujam pieaugumam (no 57,07 latiem vidēji 2004.gadā līdz 63,73 latiem vidēji 2005.gadā). Pabalsts 2005.gadā ik mēnesi izmaksāts 38 tūkst. personām.
- Par 1,1 milj. latu lielāks līdzekļu izlietojums nodarbinātības aktīvajiem pasākumiem, kas saistīts ar nacionālās programmas “Atbalsts aktīvo nodarbinātības pasākumu ieviešanai” projekta “Bezdarbnieku pārkvalifikācija un tālāk izglītība” īstenošanai 2005.gadā.
- Par 0,7 milj. latu palielinājās darba negadījumu pakalpojumu izmaksas, kas izskaidrojams ar pakalpojumu saņēmēju skaita pieaugumu par 25 %.
- Par 8,3 milj. latu palielinājās izmaksas slimības, maternitātes, paternitātes un apbedīšanas pabalstiem apdrošinātās personas nāves gadījumā, kas izskaidrojams ar pabalstu saņēmēju skaita (vidēji par 15 %), kā arī pabalstu vidējā apmēra (vidēji par 12 %) pieaugumu.

Valsts budžeta ziedojumu un dāvinājumu izpilde 2005.gadā

Valsts budžetā **saņemtie ziedojumi un dāvinājumi** 2005.gadā ir 5,4 milj. latu, kas ir par 0,9 milj. latu jeb 14,3 % mazāk kā 2004.gadā. Lielākās ziedojumu un dāvinājumu summas 2005.gadā saņēmušas Izglītības un zinātnes ministrija un Kultūras ministrija, attiecīgi 2,5 un 2,1 milj. latu. Lielākie ziedotāji ir ārvalstu juridiskās personas, kas ziedojušas 3,8 milj. latu.

Valsts budžeta saņemto **ziedojumu un dāvinājumu izlietojums** 2005.gadā palielinājās par 0,8 milj. latu jeb 14,8 % un ir 6,0 milj. latu.

Izdevumu ekonomiskās klasifikācijas sadalījumā kārtējiem izdevumiem izlietoti 4,9 milj. latu jeb 82,2 % no kopējiem izdevumiem, tajā skaitā maksa par zinātniski pētniecisko darbu izpildi 1,1 milj. latu apmērā. Kapitālieguldījumiem izlietoti 0,7 milj. latu, subsīdijām un dotācijām – 0,4 milj. latu.

Proporcioniāli lielākie izdevumi saistīti ar izglītības funkcijas izdevumiem, kuriem tērēti 2,6 milj. latu jeb 43,7 % no visiem ziedojumiem un dāvinājumiem, un vispārējās valdības dienestu funkcijas izdevumiem, kuriem tērēti 1,5 milj. latu jeb 24,3 %, un brīvā laika, sporta, kultūras un reliģijas funkciju izdevumiem, kuriem tērēti 0,9 milj. latu.

30.06.2006.

2187

Irēna Šuksta

7094210, irena.suksta@kase.gov.lv